

Ministry of Smart
Administration and Regional
Development
Republic of Latvia

Valsts digitālās pārvaldes arhitektūras principi

Rūta Pirta, Lauris Linabergs, Monta Balode

Arhitektūras principi

Arhitektūras principi ir **vispārīgi noteikumi un vadlīnijas**, kas apraksta, kā organizācijai vajadzētu izmantot savus IT resursus, procesus un tehnoloģijas, lai atbalstītu tās stratēģiju un mērķus.

Valsts digitālās pārvaldes arhitektūras principi iedalīti trīs grupās:

- ✓ **Vispārējie principi** – principi, kas attiecināmi uz visiem arhitektūras skatiem.
- ✓ **Semantiskie principi** – principi, kas nosaka datu arhitektūras izveidi un pārvaldību.
- ✓ **Tehniskie principi** – principi, kas attiecināmi uz informācijas sistēmām, to sadarbību, kā arī sistēmu darbībai nepieciešamās infrastruktūras arhitektūras izveidi.

Principi ir balstīti uz Eiropas sadarbības satvariem (EIRA, EIF), «Sadarbējīgas Eiropas» regulu (stājās spēkā no 01.01.2025) un ārvalstu labāko praksi (Austrālija, Apvienotā Karaliste).

Principiem izveidotas piemērošanas vadlīnijas un novērtēšanas kontrolsaraksts.

Vispārējie principi

P1. Labs ir «pietiekami
labs»

P2. Darīt ar skaidru
nodomu

P3. Pazīt savu klientu un
neatstāt nevienu novārtā

P4. Neizgudrot divriteni
no jauna

P5. Radīt caurskatāmu,
atklātu un atvērtu valdtd
pārvaldi

P6. Nodrošināt elastību
un spēju pielāgoties

P.7. Sadarbība bez
robežām

P.8. Uzticamība, drošība
un privātums pēc
noklusējuma

P.9. Plānot ilgtspējīgi

P.10. Digitālie
pakalpojumu kā primārie

P.11. Centralizēta
pakalpojumu meklēšana,
decentralizēta
piedāvāšana

Semantiskie principi

SP.1. Dati kā vērtība

SP.2. Prasīt tikai vienreiz
un minimāli

SP.3. Nodrošināt datu
suverenitāti, drošību un
uzticamību

SP.4. Dati ir viegli
atrodami, pieejami,
savietojami un atkārtoti
izmantojami

Tehniskie principi

TP1. Iespējot
tehnoloģisko attīstību

TP.2. Mākoņdatošanas
izmantošana

TP.3. Radīt mobilajām
ierīcēm draudzīgus
risinājumus

TP4. Nodrošināt
nepārtrauktu darbību

TP5. Projektēt
modulārus, servisu
orientētus risinājumus

Arhitektūras principu kontrolosarakstu piemērošana

Jomas mērķarhitektūras novērtēšanas kontrolosaraksts (1.pielikums) paredzēts kā pašvērtējuma rīks. Par jomu atbildīgā iestāde veic pašvērtējumu pirms arhitektūras iesniegšanas saskaņošanai un prezentēšanai IKT vadītāju forumā. Pašvērtējuma dokuments ir par jomu atbildīgās iestādes iekšējai lietošanai.

Jomas risinājumu novērtēšanas kontrolosaraksts (2.pielikums) kalpo kā paraugs, uz kura pamata par jomu atbildīgā iestāde izstrādā pielāgotu kontrolosarakstu.

Par jomu atbildīgā iestāde, balstoties uz 2. pielikuma paraugsarakstu, izveido jomas risinājumu novērtēšanas kontrolosarakstu un kopā ar jomas mērķarhitektūru iesniedz VARAM.

Kontrolosaraksts tiek izmantots jomas risinājumu novērtēšanai, par ko ir atbildīga jomas atbildīgā iestāde.

Ministry of Smart
Administration and Regional
Development
Republic of Latvia

Kontakti konsultācijām

Arhitektūras izstrādes metodiskais atbalsts, principu
piemērošana:

Rūta Pirta (ruta.pirta@rtu.lv),

Lauris Linabergs (lauris.linabergs@varam.gov.lv),

Monta Balode (monta.balode@varam.gov.lv)